

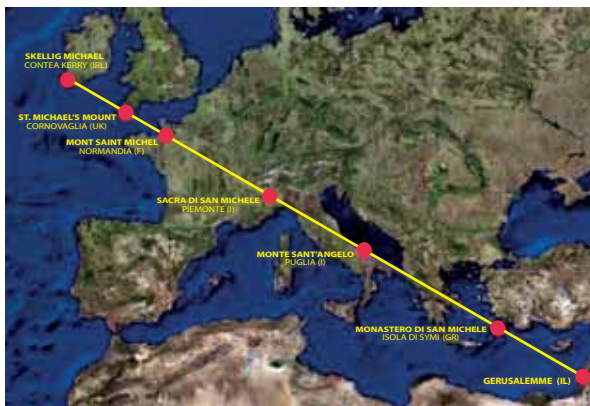

Sacra di San Michele

CULMINE VERTIGINOSAMENTE SANTO

C. Rebola

Opactwo św. Michała (wł. sacra di San Michele) otacza skalisty szczyt góry Pirchiriano, który wznosi się na wysokość 962 m n.p.m., u wejścia do doliny Susa, wzdłuż jednego ze szlaków, które już w starożytności łączyły Włochy z Europą północno-zachodnią. Pirchiriano jest jednym z najstarszych miejsc kultu poświęconych Michałowi Archaniołowi, które znajduje się w centrum geograficznym pomiędzy Sanktuarium św. Michała Archanioła w Monte Sant'Angelo w Apulii i opactwem na Wzgórzu Świętego Michała (Mont Saint Michel) w Normandii.

Opactwo, założone w latach 983 - 987 dzięki darowiznom od Ugo di Montboissier, bogatego francuskiego pokutnika, zostało wzniesione w miejscu trzech małych, istniejących już wcześniej kaplic poświęconych świętemu Michałowi Archaniołowi. Pierwotnie była to benedyktyńska osada klasztorna, która około XII wieku stała się centrum duchowym i kulturalnym oraz miejscem gościnnym dla szlachty i pielgrzymów z całej Europy. Od XIV wieku, ze względów ekonomicznych, politycznych i administracyjnych, opactwo chyliło się stopniowo ku upadkowi, który zaowocował w 1622 roku likwidacją zakonu benedyktynów. W dwóch następnych stuleciach zaniedbania i grabieże doprowadziły do częściowej ruiny budynków. Ratunek nadszedł w 1836 roku wraz z królem Karolem Albertem Sabaudzkim, który wezwał do opactwa zgromadzenie zakonne założone przez zasłużonego księdza-filozofa Antonio Rosminiego (Rovereto, 1798 - Stresa, 1855). Zabytek stał się własnością państwa włoskiego w 1866 roku. Ojcowie rosminianie są nadal kustoszami i zarządcami Sanktuarium oraz promotorami inicjatyw na rzecz ochrony i rozwoju opactwa, które w 1994 r. stało się symbolicznym zabytkiem regionu Piemont.

BRYŁA I WEJŚCIE

Opactwo św. Michała jest jednym z największych zespołów architektonicznych i religijnych okresu romańskiego w Europie, powstałym w wyniku prac i rozbudowy na przestrzeni wieków. Imponująca podstawa (26 metrów wysokości), zbudowana w pierwszej połowie XII wieku, podtrzymuje wschodnią część kościoła dzięki trzem zielonym kamiennym absydalom. Brama wejściowa, symbolicznie strzeżona przez lwy wyrzeźbione na kapitelach oścież, wyznacza początek fizycznej i duchowej drogi, która prowadzi do kościoła.

SCHODY ZMARŁYCH

Właśnie w tym miejscu najbardziej widoczne są imponujące cechy architektury romańskiej. Wokół centralnego filaru znajdują się Schody Zmarłych (wł. Scalone dei Morti), miejsce pochówku mnichów i dobroczyńców opactwa, co widać po śladach fresków pod dużym oknem. Ściana po prawej stronie, w której znajdują się dwie nisze, została zbudowana w celu podtrzymania trzech pierwotnych kaplic, które następnie zostały włączone do budynku i stały się miejscami podziemnymi.

PORTAL ZE ZNAKAMI ZODIAKU

Położony na szczycie stromych Schodów zmarłych, jest najcenniejszym dziełem artystycznym opactwa. Został wykonany w pierwszych dziesięcioleciach XII wieku przez architekta i rzeźbiarza - mistrza Nicolao i jego współpracowników. Po prawej stronie ościeży, idąc w górę, wyryte są znaki zodiaku, a po lewej szesnaście konstelacji. Po wewnętrznej stronie dwóch ościeży, znajdują się wykwintne pędy winorośli obejmujące kwiaty, zwierzęta i małe ludzkie postacie, które symbolizują harmonię Stworzenia. Na kapitelach przedstawione są postacie biblijne (takie jak Kain i Abel, Samson i Dalila) oraz postacie typowe dla ikonografii średniowiecznej (kobiety karmiące piersią węże, syreny, sokoły) – symbole grzechu.

ŁUKI PRZYPOROWE

Za Portalem Zodiaku znajdują się cztery neogotyckie, łuki przyporowe, będące rezultatem prac przebudowy kościoła rozpoczętych pod koniec XIX wieku pod kierunkiem architekta Alfreda D'Andrade. Imponujące schody z zielonego kamienia prowadzą do eleganckiego, omańskiego portalu kościoła, zbudowanego z małych kolumn z kwiatowymi kapitelami i otoczonego gzymsem kapturowym, który po prawej stronie zwieńczony jest głową zakapturzonego mnicha, a po lewej stronie był zwieńczony głową chłopca (obecnie zaginioną). Skrzydła drzwi wykonane z drewna orzechowego, ofiarowane przez Karola Feliksa Sabaudzkiego w 1826 roku, przedstawiają miecz świętego Michała Archanioła i diabła w postaci węża, ale z ludzką twarzą.

KOŚCIOŁ

Zbudowany jest częściowo na podstawie (obszar prezbiterium), a częściowo na górze, której wierzchołek wyłania się pod filarem pierwszego lewego traktu. Zbudowany w dwóch etapach i przebudowywany na przestrzeni wieków, jest najbardziej okazałym osiągnięciem ostatnich prac restauratorskich zakończonych w 1937 roku przebudową centralnego sklepienia krzyżowego. Duże filary oddzielające trzy nawy i 139 kapiteli, które składają się na ornament, pokazują zmianę stylu - z romańskiego na gotycki - na przestrzeni długich lat budowy, od około 1160 do 1230 roku. Do pierwszego okresu należą rzeźby okalające okno absydy: Marii Panny, Archanioła Gabriela i czterech proroków. Freski zdobiące ściany pochodzą natomiast prawie w całości z początku XVI wieku. W tylnej części kościoła, która należała do starszego budynku zwanego "Coro Vecchio" (Stary chór), znajdują się ważne obrazy z XVI i XVII wieku. Wśród nich wyróżnia się Tryptyk Defendente Ferrariego z 1520 roku. W dużych kamiennych sarkofagach, umieszczonych wzdłuż obwodu kościoła, znajdują się szczątki niektórych przedstawicieli rodu sabaudzkiego, przeniesionych w 1836 r. z katedry w Turynie na polecenie króla Karola Alberta.

RUINY I WIEŻA

PIEKNEJ ALDY

Z wielkiego klasztoru, wzniesionego między XII a XIV wiekiem, w którym mieszkało ponad 60 mnichów, zachowały się jedynie imponujące ruiny, które utrudniają zrozumienie lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych dla mnichów. Przed zniszczeniem (trzęsieniami ziemi, pożarami i grabieżą) częściowo zachowała się kątowa konstrukcja wieży pięknej Aldy. Według legendy, piękna dziewczyna, aby uciec przed najemnymi żołnierzami, rzuciła się z wieży opactwa i, za wstawiennictwem aniołów, spadła nietknięta u podnóża góry. Z próżności i dla pieniędzy pokusiła się o powtórzenie tego czynu, ale rozbiła się o skały na dole.

Ostatnie prace umacniające w tej części opactwa pozwoliły odtworzyć lodownię, która służyła niegdyś do przechowywania żywności, oraz cysterne do zbierania wody deszczowej.

GROBOWIEC MNICHÓW

W odległości 200 metrów od opactwa znajdują się pozostałości ośmiokątnej budowli romańskiej poświęconej pamięci Grobu Bożego w Jerozolimie (koniec XI w)

A → Kasy biletowe i punkty sprzedaży

B → Sala konferencyjna

C → Toalety

1 → **ŻELAZNA BRAMA** Dostęp do świętego ogrodu sanktuarium

2 → **DOM GOŚCINNY** Budynek przeznaczony do przyjmowania pielgrzymów (XI-XII wiek), obecnie sala konferencyjna

- 3→ **BRYŁA I WEJŚCIE** Konstrukcja podtrzymująca apsydę kościoła i zakończona Loggia dei Viretti
- 4→ **SCHODY ZMARŁYCH** Strome schody prowadzące od wejścia do Portalu ze znakami zodiaku
- 5→ **PORTAL ZE ZNAKAMI ZODIAKU** Dzieło rzeźbiarza Nicolao i miejscowych rzemieślników (początek XII wieku)
- 6→ **WEJŚCIE DO KOŚCIOŁA** Pod czterema strzelistymi łukami zaprojektowanymi przez Alfredo d'Andrade pod koniec XIX wieku, schody prowadzą do portalu wejściowego do kościoła (pierwsza połowa XII wieku)
- 7→ **KOŚCIÓŁ** Wnętrze z trzema nawami przedstawia przejście od stylu romańskiego, w obszarze apsydowym, do stylu gotyckiego, w zachodnich traktach. Znajdują się tam dzieła wykonane między XII a XVII wiekiem
- 8→ **PIERWOTNE KAPLICE** Pomieszczenia pod kościołem, pierwotny ośrodek kultu św. Michała, przekształcone w XIX wieku w sabaudzkie kaplice pogrzebowe (nieдоступne dla publiczności)
- 9→ **STARY CHÓR** Pomieszczenie pochodzi z początku XI wieku; znajdują się w nim freski i obrazy malowane na desce, w tym Tryptyk i ołtarz Dziewicy na tronie autorstwa Defendente Ferrariego (początek XVI wieku)
- 10→ **TARAS** Przez Portalu Mnichów (XIII w.) można wejść na taras z widokiem na ruiny nowego klasztoru (XII-XIV wiek) **(10a)**; oddzielona od reszty Wieża Pięknej Aldy **(10b)**; z tyłu nieukończona dzwonnica (XIII w.)

PADRI ROSMINIANI
SACRA DI SAN MICHELE

Sacra di San Michele
Padri Rosminiani
10057 S. Ambrogio (TO) - Tel. +39 011.939130
info@sacradisanmichele.com
www.sacradisanmichele.com

